

THE FORTIFICATION STRUCTURES FROM LIPOVA AT THE END OF THE MIDDLE AGES AND IN THE OTTOMAN PERIOD. A REASSESSMENT OF THE AVAILABLE SOURCES

Oana Toda*, Florin Mărginean**

Keywords: Banat, military engineers, historical cartography, medieval castle, bastion fort, urban structures.

Abstract: The successive administrations of Lipova (Lippa) from the end of the Middle Ages until the modern period determined numerous changes relative to its historical topography and urban structures, including its fortifications. The direct association of the settlement with the Hungarian royalty in the fourteenth century, the transition from the fifteenth-century *oppidum* to the urban status of the sixteenth century and the shaping of a regional administrative centre according to Ottoman traditions generated a highly dynamic historical topography. The scholarly debate on the fortified structures of Lipova can be traced back to the second half of the nineteenth century. Its unknowns and discussions range from the simultaneous number of fortifications directly connected to the late medieval urban centre, their dating, exact location, extent, and particular architectural components. In the last century, scientists revisited the topic circumstantially. It remained problematic, primarily because all the material traces of the fortifications were demolished at the beginning of the 1700s, and they still await archaeological investigations. In the stated circumstances, we resume discussing the available sources that can help us reconstruct the configuration of fortifications during the fifteenth–seventeenth centuries by presenting their potential. Our preliminary study confronts the sparse archaeological data with pragmatic literature, narrative sources, and highly overlooked cartographic documents. Above all, we examine the cartographic sources of the late seventeenth century and their historical context because they recorded the spatial outline and the coexistence of three fortified precincts one inside another. The combined sources show that the medieval castle persisted at the very core of a mid-sixteenth-century bastion fortification encircled by the ample town precinct.

Rezumat: Administrațiile succesive sub care Lipova (Lippa) s-a aflat de la finalul Evului Mediu și până în perioada modernă au determinat multiple evoluții ale zestrei sale urbane. Asocierea directă a așezării cu regalitatea maghiară în secolul al XIV-lea, trecerea de la statutul de *oppidum* din secolul al XV-lea la cel urban din veacul următor și conturarea unui centru administrativ regional în spiritul tradițiilor otomane, în secolele XVI–XVII, au determinat și o dinamică a topografiei istorice. Abordările științifice referitoare la structurile fortificate din Lipova pot fi urmărite încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În legătură cu subiectul tratat, necunoscutele privesc numărul de fortificații existente simultan în perimetrul centrului urban medieval, datarea acestora, localizarea exactă, întinderea și componentele arhitecturale specifice fiecăreia. Subiectul a fost abordat doar circumstanțial în ultimul secol și a rămas problematic, în primul rând, datorită demolării majorității urmelor materiale ale fortificațiilor la începutul secolului al XVIII-lea, în vreme ce, investigarea lor arheologică se lasă încă așteptată. În condițiile expuse, prin cercetarea de față ne propunem o reluare a discuției legate de sursele istorice relevante pentru reconstituirea sistemului defensiv din secolele XV–XVII. Demersul nostru corelează puținele informații arheologice cu date extrase din literatura pragmatică, cu sursele narative și cu documentele cartografice, care ne oferă o imagine detaliată despre situația de la finalul secolului al XVII-lea. Sursele cartografice și contextul lor istoric sunt examinate în mod deosebit, deoarece au consemnat dispunerea spațială și prezența simultană a trei incinte fortificate una la interiorul celeilalte. Confruntarea surselor indică persistența castelului medieval în însuși miezul unei fortificații bastionare de la jumătatea secolului al XVI-lea, înconjurată la rândul său de mai ampla incintă a orașului.

Motivation

When observing the present-day built heritage of its historical centre, one is left utterly ignorant of the rich medieval and early modern history of Lipova (Lippa). The eighteenth- and nineteenth-century provincial aspect of this small town from Arad County is unrepresentative of its older days. The settlement's early onset remains a mystery for the most part, but the late medieval and early modern developments must be revisited due to some scholarly confusion and vagueness. The few scientific attempts to reconstruct the town's topography were too general or presented conflicting and unsupported conclusions. For over a century, contradicting plans of the town's early topography and fortification outline have circulated, with no detailed confrontation and systematic analysis of the two available variants of interpretation. Most contradictions are relative to the general aspect of the fortifications in Lipova, of which no physical traces are left due to their complete demolition by the early 1700s. These medieval and early modern defensive structures defined urban systematisation and spatial organisation. Any attempt to interpret other urban features still lacks a general coherent context. The unknowns range from the simultaneous number of fortifications directly connected to the late medieval and early modern settlement, their dating, exact location, extent, and particular architectural components.

* National Museum of Transylvanian History, Cluj-Napoca; email: oanatoda@yahoo.com

** Museum Arad; email: marginean.florin1979@gmail.com